

**TYRIMAS DĖL 29 IR VYRESNIŲ ASMENŲ, TURINČIŲ ĮVAIRIOS
MOKSLINĖS IR DARBINĖS PATIRTIES, SAVANORIAVIMO GALIMYBIŲ**

Sociologinio tyrimo ataskaita

Tyrimo vykdytojai:

Dr. Gintaras Šumskas

Dr. Eglė Šumskienė

Ramunė Lebedytė Undzėnienė

Vilnius 2021 m.

Turinys

Paveikslų sąrašas	2
Lentelių sąrašas	3
Įvadas.....	4
Užsienio tyrimų apžvalga.....	4
Metodologija	5
Sociologinio tyrimo rezultatai.....	8
Kiekybinio tyrimo rezultatai	8
Respondentų demografiniai bruožai	8
Respondentų požiūris į savanorystę	13
Kokybinio tyrimo rezultatai	20
Karantino poveikis savanorystei	20
Geografiniai savanorių pritraukimo ir išlaikymo aspektai.....	21
Motyvacija savanoriauti.....	22
Savanorių paieška, pritraukimas ir išlaikymas	23
Išvados.....	25
Rekomendacijos nevyriausybinėms organizacijoms	26
Šaltiniai	27
1. Priedas. Fokusuotos diskusijų grupės klausimynas	28
2. priedas. Klausimynas kiekybiniam tyrimui.....	30
3 Priedas. Atsakymų sklaida demografinėse grupėse.....	34

• • •

Paveikslų sąrašas

Diagrama 1. Respondentų lytis ir amžius (proc., N=424)	8
Diagrama 2. Respondentų gyvenamoji vieta (proc., N=424)	9
Diagrama 3. Pagrindinis respondentų užsiėmimas (proc., N=424)	10
Diagrama 4. Respondentų išsilavinimas (proc., N=424)	11
Diagrama 5. Savanorystės patirtis (proc., N=424)	12
Diagrama 6. Savanorystės situacijos vertinimai	13
Diagrama 7. Savanoriauti skatinančios aplinkybės (proc., N=424)	15
Diagrama 8. Ar dažnai ir kokiomis aplinkybėmis girdite apie savanorystę?	16
Diagrama 9. Pagrindinės kliūtys užsiimti savanoryste (proc., N=424)	17
Diagrama 10. Savanorystės teikiama nauda.	18
Diagrama 11. Savanorystė ir aš.....	19

Lentelių sąrašas

Lentelė 1. Respondentų lytis	34
Lentelė 2. Respondentų amžius	34
Lentelė 3. Respondentų gyvenamoji vieta.....	34
Lentelė 4. Pagrindinis respondentų užsiėmimas	34
Lentelė 5. Respondentų išsimokslinimas.....	35
Lentelė 6. Savanorystės patirtis.....	35
Lentelė 7. Savanorystės patirtis. Atsakymų sklaida demografinėse grupėse	35
Lentelė 8. Pažymėkite, sutinkate ar nesutinkate su šiais teiginiais apie savanorystę.	36
Lentelė 9. Pažymėkite, sutinkate ar nesutinkate su šiais teiginiais apie savanorystę. Atsakymų sklaida demografinėse grupėse.	37
Lentelė 10. Kokiomis aplinkybėmis Jūs sutiktumėte savanoriauti?	39
Lentelė 11. Kokiomis aplinkybėmis Jūs sutiktumėte savanoriauti? Atsakymų sklaida demografinėse grupėse	39
Lentelė 12. Ar dažnai ir kokiomis aplinkybėmis girdite apie savanorystę?.....	40
Lentelė 13. Kokios pagrindinės kliūtys Jums užsiimti savanoryste?.....	41
Lentelė 14. Kokios pagrindinės kliūtys Jums užsiimti savanoryste? Atsakymų sklaida demografinėse grupėse	41
Lentelė 15. Pažymėkite, sutinkate ar nesutinkate su šiais teiginiais apie savanorystės suteikiamą naudą.	43
Lentelė 16. Pažymėkite, sutinkate ar nesutinkate su šiais teiginiais apie savanorystės suteikiamą naudą. Atsakymų sklaida demografinėse grupėse	43
Lentelė 17. Pažymėkite, sutinkate ar nesutinkate su šiais teiginiais apie save.	44
Lentelė 18. Pažymėkite, sutinkate ar nesutinkate su šiais teiginiais apie save. Atsakymų sklaida demografinėse grupėse.	46

Įvadas

Lietuvos sutrikusio intelekto žmonių globos bendrija „Viltis“, siekdama susipažinti su platesnėmis galimybėmis į savanoriškas veiklas pritraukti įvairių profesinių žinių įgijusius 29 metų ir vyresnio amžiaus asmenis ir skatinti jų motyvaciją nacionaliniu bei regioniniu lygmeniu teikti tikslinę savanorišką pagalbą sutrikusio intelekto žmonėms, jų šeimos nariams bei globėjams, iniciavo visuomenės bei NVO atstovų nuomonės tyrimą. Šiuo tyrimu buvo siekiama išsiaiškinti požiūrį į 29 metų ir vyresnio amžiaus savanorių, galinčių pasidalinti savo turimomis profesinėmis žiniomis, pritraukimo galimybes.

Remiantis kiekybinio ir kokybinių tyrimų rezultatais ir išvadomis siekiama išsiaiškinti, kokios, visuomenės požiūriu, priežastys trukdo ar skatina vyresnius žmones aktyviau įsitraukti į savanoriškas veiklas. Tyrimų pagrindu parengti mokymai NVO, siekiant pritraukti įvairių sričių (medicinos ekspertų, žmogaus teisių, pedagogikos, psichologijos, socialinių sričių, kultūros bei sporto) specialistus, kurie savo žiniomis galėtų dalintis savanoriškais pagrindais.

Siekiant platesnio visuomenės švietimo ir skatinant savanoriavimą, sutrikusį intelektą turinčių asmenų bei jų šeimos narių bendruomenėje nacionaliniu ir regioniniu lygmeniu, tyrimo rezultatai bus aptariami mokymuose, viešinami žurnale VILTIS, bendrijos „Viltis“ internetiniame puslapyje bei socialiniuose tinkluose. Taip pat su tyrimo rezultatais bus supažindinta LR Socialinės apsaugos ir darbo ministerija.

Užsienio tyrimų apžvalga

Yra geografinių vietovių, kuriose daug NVO, tikėjimo grupių, savipagalbos grupių, jaunimo asociacijų ir kt., kurios atlieka daug savanoriško darbo ir motyvuoja įvairius asmenis dalyvauti jų veikloje. Struktūrų ir tinklų įvairovė skirtingų interesų asmenims gali suteikti skirtingas galimybes įsitraukti, perimti mąstyseną ar mentalitetą, kad pagalba kitiems teikiant savanorišką veiklą yra svarbi vertybė. Dalyvavimas įvairiose grupėse ir organizacijose taip pat galėtų būti priemonė sužinoti apie kitus visuomenės narius, jų skirtybes, sumažinti išankstinius nusistatymus, didinti toleranciją. Žmonės pažįsta daugiau visuomenės narių ir per tuos kontaktus plečia savo tinklus, diversifikuoja gaunamą informaciją. Taip pat informacija apie paslaugas ir įvairias dalyvavimo galimybes yra lengviau prieinama ir ja dalijamasi tarp grupių. Asmenų, šeimų ar grupių našta ir krizę gali būti lengviau išspręsti per pažįstamų ir bendraujančių žmonių tinklus. Visi šie pavyzdžiai rodo, kad savanoriškas dalyvavimas klubuose ar organizacijose gali turėti įvairių pranašumų (Muthuri, Moon, Matten, 2006).

•••

Mokslininkai svarsto, kas lemia sėkmingą dalyvavimą savanoriškoje veikloje. Kodėl kai kurios veiklos yra patrauklesnės vieniems savanoriams, o kitiems – jos visai netinkamos. Viena teorinė perspektyva, kodėl tam tikri savanoriai mielai imasi tam tikrų veiklų, yra funkcinis požiūris į savanorystę. Funkcinis požiūris atsiskleidžia dviem aspektais: pirma, kad skirtingi savanoriai gali pasirinkti tą pačią veiklą dėl skirtingų priežasčių, tikslų, motyvacijos ar funkcijų (arba dėl daugiau nei dėl vienos priežasties); ir, antra, kad norint įtraukti savanorius ir išlaikyti juos, būtina žinoti jų pagrindines motyvacijas. Funkcinio požiūrio „atitikties principas“ teigia, kad aplinka ar veikla, leidžianti savanoriams pasiekti savo motyvacinius tikslus (t. y., teikianti naudą, atitinkančią pirminę savanorių motyvaciją), turėtų kelti didesnę pasitenkinimą ir ketinimus tęsti savanorystę nei veikla, kuri šios pirminės motyvacijos neatitinka (Stukas, Daly, Cowling, 2005, p. 6).

Empiriniai tyrimai parodė, kad potencialūs savanoriai teikia pirmenybę savanoriauti kviečiančioms žinutėms, kurios pabrėžia jų pačių pagrindinę savanorystės motyvaciją (Clary, Snyder, Ridge, Miene & Haugen 1994; Clary ir kt. 1998). Be to, savanoriai, kurie užsiėmė veiklomis, atitinkančiomis jų pagrindinę motyvaciją, nurodė didesnę pasitenkinimą savanoriška veikla ir rimtesnę nusiteikimą ją tęsti negu tie, kurių gaunama nauda neatitiko šios pradinės motyvacijos (Tschirhart, Mesch, Perry, Miller & Lee 2001, Stukas, Daly, Cowling, 2005). Naujausi tyrimai taip pat atskleidė, kad daugiau nei vienos svarbios funkcijos suderinimas su atitinkama savanorystės teikiama nauda gali sukelti dar didesnę savanorių pasitenkinimą ir ateities ketinimus savanoriauti (Worth, Snyder & Clary 2005; Tschirhart ir kt. 2001, Stukas, Daly, Cowling, 2005).

Omoto ir Snyder (2002) teigė, kad psichologinis bendrystės jausmas su bendruomene, paremta geografine padėtimi arba abipusiais interesais gali skatinti žmones savanoriauti, o sustiprėjęs bendrystės jausmas gali atsirasti dėl bendrų veiklų. Omoto ir Malsch (2005) nurodo, kad psichologinis bendrystės jausmas teikia daug naudos ir įsipareigojimų tiems, kurie jaučiasi prisirišę prie bendruomenės, pavyzdžiui, emocinį saugumą, socialinę paramą ir priėmimą (Stukas, Daly, Cowling, 2005, p. 7). Tai – trumpa užsienyje atliktų tyrimų apie savanorystę apžvalga. Lietuvos situacija bus pristatyta žemiau.

Metodologija

Tyrimo tikslas: išanalizuoti profesionalios savanorystės plėtros prielaidas Lietuvoje.

Tyrimo uždaviniai:

• • •

- 1) Išsiaiškinti vyresnių nei 29 metai visuomenės narių, turinčių įvairią mokslinę bei darbinę patirtį, požiūrį į profesinių žinių dalijimosi galimybes savanorystės pagrindais.
- 2) Ištirti NVO atstovų turimą savanorių (ypač – profesionalių) pritraukimo patirtį.
- 3) Tyrimo rezultatų pagrindu pateikti rekomendacijas NVO dėl savanorių pritraukimo.

Tyrimo dalyviai

- Skirtingas paslaugas teikiančių NVO atstovai.
- Vyresni nei 29 metų visuomenės nariai turintys arba ne savanorystės patirties.

Tyrimo metodai ir instrumentai

Siekiant tyrimo tikslo buvo taikyta kiekybinė ir kokybinė metodologija. Pagrindiniai tyrimo metodai: anketinė vyresnių nei 29 metų visuomenės narių, turinčių arba ne savanorystės patirties, apklausa ir fokusuotos diskusijų grupės su skirtingas paslaugas teikiančių Lietuvoje veikiančių nacionalinių ir regioninių NVO atstovais.

Anketavimas, tyrimo imties formavimas, duomenų rinkimas ir kontrolė

Siekiant išanalizuoti profesionalios savanorystės plėtros prielaidas Lietuvoje, buvo apklausti dviejų tikslinių grupių atstovai, atsižvelgiant į užsakovo užduotyje suformuotus kriterijus. Buvo parengta internetinė anketa vyresnių nei 29 metų visuomenės narių, turinčių arba ne savanorystės patirties, apklausai ir klausimų gairės NVO atstovams skirtam kokybiniam fokusuotos diskusijų grupės tyrimui.

Kiekybinio tyrimo imtis: minimali tyrimo imtis - minimali tyrimo imtis – 400 respondentų, realizuota tyrimo imtis – 424.

Tikslinė grupė: vyresni nei 29 metų visuomenės nariai, turintys arba ne savanorystės patirties.

Internetinės apklausos privalumas – didelė skvarba (tikslinės auditorijos pasiekiamumas) ir patogus duomenų surinkimo būdas, tačiau jis susijęs su tam tikromis rizikomis (galimas pakartotinis pildymas, skubėjimo faktorius ir pan.). Absoliuti tiriamosios auditorijos kontrolė nėra užtikrinama nei vienu šiuo metu vykdomu apklausos metodu. Net ir apklausų respondentų namuose situacijose visiškas patikimumas nėra užtikrinamas, tarkime, pasitikimas respondento nurodytu amžiumi, išsimokslinimu, pajamomis, neprašant to užtikrinti oficialiais dokumentais. Siekiant minimizuoti nekokybiškų anketų patekimą į analizę, taikyti keli kontrolės mechanizmai:

•••

- pasikartojančių pildymo atvejų kontrolė per interneto adreso (ip) identifikavimą ir eliminavimą. Tai yra pakankamai efektyvi, tačiau dalinė priemonė, kadangi mobilieji prietaisai nėra „pririšti“ prie statinio ip adreso.
- Post – hoc duomenų analizė ir valymas yra efektyvesnė netinkamų anketų identifikavimo ir eliminavimo priemonė. Taikant kombinuotą filtravimo sistemą (ip, nuo vidurkio ženkliai nukrypstančio pildymo laiko, sutampančių atsakymų blokų ir kt.) pašalinta iki 10% interneto anketų.

Duomenys buvo renkami 2021 m. balandžio – birželio mėn. Duomenų rinkimą vykdė VšĮ "Informacijos Kaupimo ir Sklaidos Centras" direktorė Ramunė Lebedytė Undženienė.

Fokusuotos diskusijų grupės su NVO atstovais

Buvo suorganizuotos trys diskusijų grupės su NVO atstovais:

- 1) Pirmojoje, kuri vyko 2021 m. balandžio mėn. nuotoliniu būdu dalyvavo keturi informantai, atstovaujantys nacionalines nevyriausybines organizacijas, dirbančias su mažamečiais vaikais, moksleiviais, pagyvenusiais ir negalią turinčiais asmenimis.
- 2) Antrojoje, kuri vyko 2021 m. liepos mėn. viename iš Lietuvos regionų, kontaktiniu būdu dalyvavo dvidešimt informantų, atstovaujančių regionines, nacionalines ir vieną užsienyje veikiančią lietuvišką organizaciją. Dauguma informantų dirba su negalią turinčiais asmenimis.
- 3) Trečiojoje, kuri vyko 2021 m. liepos mėn. viename iš Lietuvos regionų, dalyvavo penki informantai, dirbantys smurto prevencijos ir įdarbinimo pagalbos srityse ir atstovaujantys regionines organizacijas.

Šių diskusijų tikslas buvo surinkti autentiškas, aktualias NVO patirtis organizuojant savanorių paiešką, atranką, įtraukimą į organizacijos veiklas, savanoriškos veiklos tęstinumo užtikrinimą. Tyrimo dalyviams buvo užtikrintas anonimiškumas, pateikiami apibendrinti duomenys, neleidžiantys identifikuoti nei organizacijos, nei tyrime dalyvavusio jos atstovo.

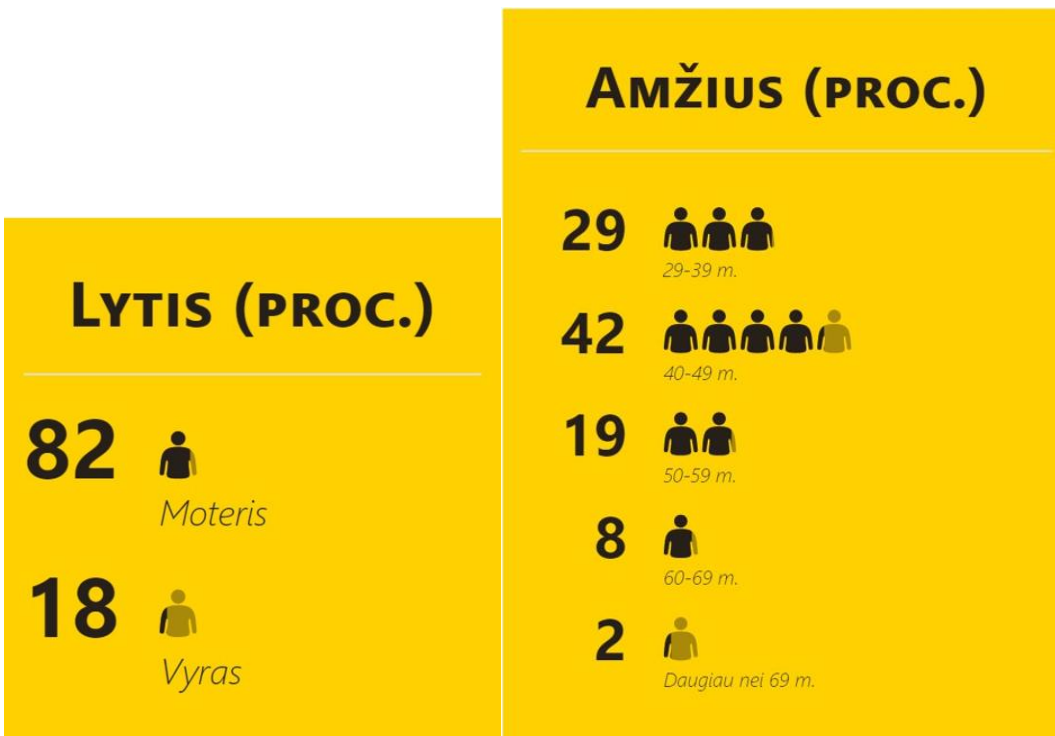
Sociologinio tyrimo rezultatai

Kiekybinio tyrimo rezultatai

Kiekybiniame tyrime dalyvavo 424 vyresni nei 29 metų visuomenės nariai, turintys arba ne savanorystės patirties.

Respondentų demografiniai bruožai

Diagrama 1. Respondentų lytis ir amžius (proc., N=424)

Vertinant kiekybinio tyrimo respondentų demografinius duomenis, lyties požiūriu, dauguma atsakiusiųjų - moterys. Pastebėtina, kad Jungtinių Tautų savanorių programos tyrimai rodo, jog moterys savanoriauja dažniau negu vyrai, jos dažniau sutinkamos savanoriaujančios tose srityse, kur ir dirba dažniausiai moterys – socialinių paslaugų, sveikatos, švietimo sektorius.

Pagal amžių – daugiausia (42 proc.) atsakiusiųjų šiuo metu yra savo darbinės karjeros viduryje, priklauso 40-49 asmenų amžiaus grupei. Pensinio amžiaus buvo vos keli tyrimo dalyviai (2 proc.). Lyginant su užsienyje atliktais tyrimais, rodančiais intensyviausią savanorystę amžiaus požiūriu, pvz.,

...

Lock 2014-2020 vykdytas tyrimas Didžiojoje Britanijoje parodė, kad didžiausią savanoriaujančiųjų dalį sudaro 65-74 metų amžiaus asmenys, t.y., priklausantys pensinio arba priešpensinio amžiaus grupei.

Diagrama 2. Respondentų gyvenamoji vieta (proc., N=424)

Daugiausia apklaustųjų gyvena didmiesčiuose, 15% gyvena kitur – rajono centre (6 proc.), kitame miestelyje (4 proc.) ar kaimo vietovėje (4 proc.). Lyginant su tyrimais, analizuojančiais savanorystę regionuose, galima pastebėti, kad, pvz., Jungtinėse Amerikos Valstijose tradiciškai aukšti savanorių skaičiai yra fiksuojami nedidelėse, kaimiškose vietovėse bei priemiesčiuose (30 proc.), ir sąlyginai mažesni – dideliuose miestuose (23 proc.). Tačiau Marylando Universiteto mokslininkų 2018 metais atliktas tyrimas parodė ženklų kritimą savanoriaujančių asmenų skaičiaus kaimiškose vietovėse ir priemiesčiuose, pasiekusį rekordines 25 proc. žemumas, tuo tarpu kai didžiuosiuose miestuose savanoriaujančių asmenų skaičius išliko stabilus.

Diagrama 3. Pagrindinis respondentų užsiėmimas (proc., N=424)

Dauguma (88 proc.) tyrimo dalyvių šiuo metu yra dirbantys. Iš jų nevyriausybiniams organizacijoms, ieškančioms savanorių, tikslinė grupė galėtų būti tie, kurių darbas rutininis, nuobodus, nenešantis aktyvaus pokyčio. Tačiau šios grupės atstovai veikiausiai imtųsi savanoriškai veiklai tų užduočių, kurios skiriasi nuo jų kasdienio, rutininio darbo.

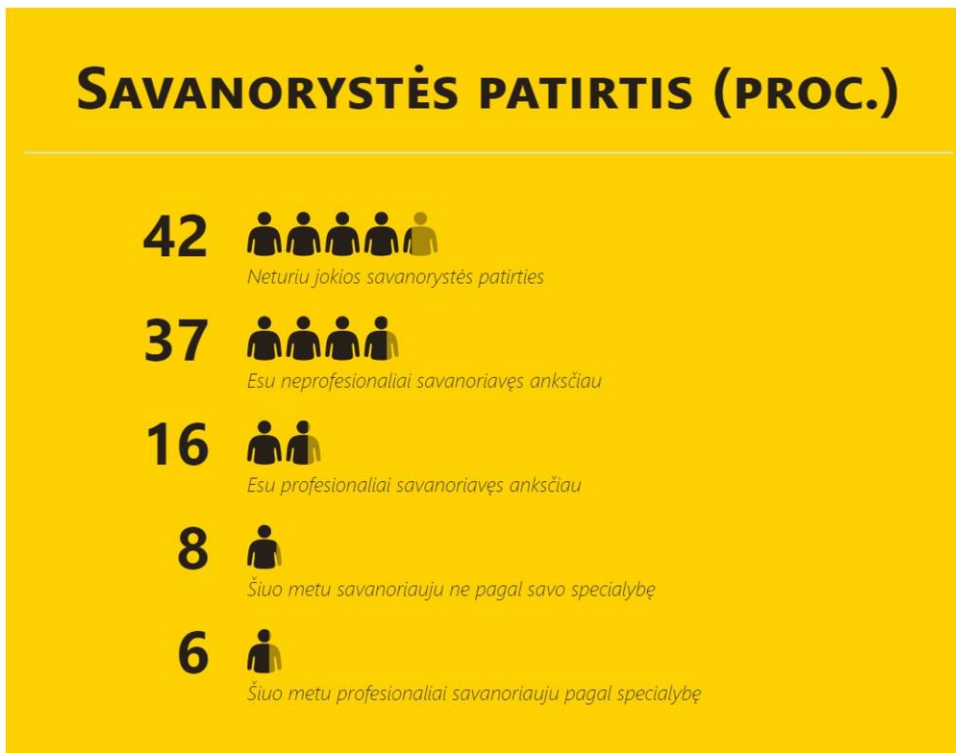
Kalbant apie pagyvenusius, pensinio amžiaus savanorius, 2012 metais Principi, Warburton, Schippers ir Rosa atlikto tyrimo rezultatai parodė, kad darbo statusas daro didelę įtaką motyvacijai savanoriauti, o tai rodo, kad savanoriškos organizacijos turi apsvarstyti, kaip reaguoti į skirtingą vyresnio amžiaus savanorių, vis dar dirbančių apmokamą darbą, ir pensininkų motyvaciją. Konkrečiai kalbant, samdomą darbą dirbančius asmenis gali labiau paskatinti noras pagerinti savo karjerą ar žinias, o vyresnio amžiaus pensininkai savanoriai ir ne visą darbo dieną dirbantys asmenys savanorystę gali laikyti atsaku į iššūkius, susijusius su pensiniu gyvenimu arba nepatenkinama darbine situacija.

Diagrama 4. Respondentų išsilavinimas (proc., N=424)

Dauguma tyrimo dalyvių turi aukštąjį išsilavinimą. Savanorystės praktikų tyrimai rodo, kad dažniau savanoriauja aukšto išsilavinimo gyventojai, tokių dauguma ir buvo šio tyrimo dalyviai. 2017 metais JAV Statistinių tyrimų departamento duomenimis, dažniausiai savanoriavo aukštesnįjį išsilavinimą turintys asmenys (tokių buvo 56,5 proc.), rečiausiai – vidurinio išsilavinimo neturintys žmonės (9,1 proc.).

Diagrama 5. Savanorystės patirtis (proc., N=424)

*viršija 100 proc., nes galėjo rinktis kelis variantus.

Mažiau nei pusė (42 proc. apklaustųjų) neturi jokios savanorystės patirties. 37 proc. teigė savanoriavę neprofesionaliai, o 16 proc. turi profesionalios savanorystės patirties. Viso apklaustųjų su vienokia ar kitokia savanorystės patirtimi, įskaitant ir savanorystę esamuoju laiku, sudaro 58 proc. Lietuvoje Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos duomenimis, savanoriauja apie 15% gyventojų.

Respondentų požiūris į savanorystę

Diagrama 6. Savanorystės situacijos vertinimai.

*Vertinimų vidurkiai 5 balų skalėje, kur 1 reiškia visišką nepritarimą teiginiui, o 5 – visišką pritratimą teiginiui. (N-424)

• • •

Didžiausią palaikymą sulaukė teiginys, jog dažniau savanoriauja didesnių miestų gyventojai, taip pat ir kokybinio tyrimo duomenys suteikė iliustratyvios medžiagos šiam teiginiui paremti. Didžiuosiuose miestuose yra daugiausia organizacijų, siūlančių savanoriškos veiklos galimybių įvairovę, o taip pat – juose gyvena daugiau aukštesnio išsilavinimo, dirbančių žmonių, atitinkančių savanoriška veikla užsiimančio individo profilį.

Nemažą palaikymą (3 balus) gavo teiginys, jog dažniau savanoriauja tie, kurie patys yra sulaukę savanorių pagalbos. Sąlyginai aukštas šio teiginio vertinimas gali signalizuoti bent apie du aspektus. Viena vertus, respondentų nuomone, savanoriaujant atrodo teisinga ir logiška grąžinti moralinę skolą visuomenei. Kita vertus, vadovaujantis tokia pozicija susiaurinamas supratimas apie savanoriaujančius asmenis, juos priskiriant paramos gavėjų (vadinasi, tam tikru savo gyvenimo laikotarpiu priklausiusių socialiai pažeidžiamų asmenų) grupei, galimai ir nepriskiriant sau atsakomybės už savanorišką veiklą.

Vienodo palaikymo (2,8 balo) sulaukė teiginiai, jog Lietuvoje savanorystė yra madinga; plačiai paplitusi ir respondentai pažįsta daug savanorių. Tikėtina, jog tokiame vertinime poveikį turėjo Covid19 situacija, pandemijos sąlygotas visuomenės susitelkimas. Žemiausias balas (1,9) buvo skirtas teiginiui, jog savanoriauja tie, kurių profesinė veikla nuobodi – vadinasi, ne tiek darbinio gyvenimo ypatumai, kiek kitos aplinkybės, kurios bus aptartos žemiau, yra svarbiausi kriterijai imtis savanoriškos veiklos.

Diagrama 7. Savanoriauti skatinančios aplinkybės (proc., N=424)

Daugumos (93 proc.) respondentų įsitikinimu, pagrindinė savanoriauti skatinanti aplinkybė yra simpatija organizacijos veiklai ar jos siekiamam pokyčiui. Vadinas, organizacijos, dirbančios vaikų, negalią turinčių ar pagyvenusių asmenų globos ar kitose, visuotinai pripažintose socialiai jautriose srityse,

...

gebančios pozicionuoti savo socialiai prasmingą veiklą, generuojamą pokytį, gali tikėtis lengvesnio savanorių pritraukimo.

83 proc. respondentų nurodė, kad savanoriauti skatina krizės sąlygos, būtinybė susitelkti, padėti valstybei krizinėje situacijoje ar pažeidžiamiems visuomenės nariams. Toks pats skaičius (83 proc.) sutiktų savanoriauti, jei organizacija kreiptųsi būtent į jį, prašydama savanoriškos pagalbos. Ši informacija galėtų būti naudingos gairės savanorių ieškančioms NVO, kurioms sėkmę galėtų užtikrinti asmeniškė prieiga. Turint omenyje šio tyrimo taikomuosius tikslus, svarbus yra 35% respondentų palaikytas teiginys, kad jiems komfortiškiausia būtų savanoriauti užsiimant geriausiai pažįstama darbine veikla, pagal turimą specialybę. Taip pat savanorystės naudos komunikacijoje naudinga būtų įvardyti galimybę įgyti naujų žinių (jų svarbą nurodė 79 proc. apklaustųjų), susirasti naujų draugų (49 proc.).

Nedidelė respondentų dalis (5 proc.) visgi pripažino, kad jokiais aplinkybėmis savanoriauti nesutiktų.

Diagrama 8. Ar dažnai ir kokiomis aplinkybėmis girdite apie savanorystę?

*Vertinimų vidurkiai 5 balų skalėje, kur 1 reiškia niekada, o 5 – kasdien (N=424)

• • •

Apie savanorystę respondentai dažniausiai girdi pandemijos kontekste (šio teiginio palaikymas buvo 3,5 balo), iš žiniasklaidos (3,1 balo), mato savanorius per įvairius renginius. Rečiausiai pastebimi ar girdimi užsienyje dirbantys savanoriai. Tikėtina, kad pandemijos kontekstas savanoriškoms veikloms suteikė daugiau matomumo.

Diagrama 9. Pagrindinės kliūtys užsiimti savanoryste (proc., N=424)

*viršija 100 proc., nes galėjo rinktis kelis variantus.

Laiko stoka, kaip kliūtis savanorystei, tradiciškai nurodoma kaip vienas pagrindinių argumentų – ją nurodė 72 proc. apklaustųjų, analogiškai kaip ir Bendruomeninės ir savanoriškos veiklos Lietuvoje tyrimas (2020), kurį Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos užsakymu atliko viešoji įstaiga „Europos namai“.

Mažiau nei pusė (42 proc.) respondentų teigė negalintys įvardyti jokių kliūčių savanorystei.

Vėlgi, atsižvelgiant į taikomąjį šio tyrimo pobūdį, svarbu atkreipti dėmesį į 41 proc. apklaustųjų, kurie teigė neturintys informacijos apie savanorystės galimybes arba 36 proc., kurie nurodė nežinantys

patrauklios organizacijos ir vykdyti aktyvesnę informacijos sklaidą tiek apie pačią organizaciją, tiek apie galimybes joje užsiimti savanoriška veikla.

Diagrama 10. Savanorystės teikiama nauda.

**Vertinimų vidurkiai 5 balų skalėje, kur 1 reiškia visišką nepritarimą teiginiui, o 5 – visišką pritratimą teiginiui. (N-424)

...

Tyrimo dalyviai labiausiai išryškino telkimo, visuomenės gerovės vystymo, bendruomenių problemų sprendimo komponentus savanoriškos veiklos perspektyvoje – šie teiginiai sulaukė atitinkamai 4,5; 4,4 ir 4,3 balų vertinimo.

Ne mažiau svarbi, respondentų nuomone, yra individuali nauda savanoriaujančiam asmeniui realizuojant save prasmingoje veikloje (4,4 balo), galimybė susirasti draugų ar palaikyti gerą psichinę (4,2 balo) ar fizinę (3,7 balo) sveikatą. Atkreiptinas dėmesys, kad, respondentų nuomone, savanorių teikiamos paslaugos labiau atitinka jas gaunančių asmenų lūkesčius – šio teiginio palaikymas sudarė 3,5 balo.

Diagrama 11. Savanorystė ir aš*

**Vertinimų vidurkiai 5 balų skalėje, kur 1 reiškia visišką nepritarimą teiginiui, o 5 – visišką pritratimą teiginiui. (N-424)

Apibūdindami save kaip potencialų savanorį, respondentai pabrėžė pomėgį padėti kitiems, dalintis žiniomis (3,9 balo), tokių žinių ir įgūdžių turėjimą, kurie galėtų būti įprasminėti savanoriaujant ir dalijantis

...

jais su kitais (3,7 balo), taip pat teigė žinantys, kur galėtų savanoriauti (3,3 balo). Taip pat buvo aktualizuotas poreikis išplėsti savo pažinčių ratą ar turėti daugiau veiklos įvairovės.

Kokybinio tyrimo rezultatai

Fokusuotose diskusijų grupėse, kurių buvo surengtos trys, viso dalyvavo 29 asmenys, atstovaujantys įvairaus profilio, tačiau socialinėje srityje veikiančias nevyriausybinės organizacijas. Diskusijų grupių dalyvių daugumą taip pat kaip ir kiekybiniame tyrime, sudarė moterys, jų buvo 26 ir tik trys vyrai. Visi diskusijų dalyviai buvo darbingo amžiaus ir šiuo metu dirbo nevyriausybiniuose organizacijose arba turėjo ne mažiau nei trejų metų savanorystės NVO sektoriuje patirtį.

Karantino poveikis savanorystei

Diskusijų dalyviai pastebėjo, kad per pandemiją daugėja žmonių, norinčių skirti savo laiko savanoriškai veiklai – bendrauti, pagelbėti pažeidžiamiausių visuomenės grupių atstovams, karantino metu patiriantiems dar didesnę izoliaciją.

Pasak diskusijos dalyvių, ne vienas savanoriauti atėjęs teigė, jog „pandemijos metu buvau uždarytas tarp keturių sienų per karantiną ir dabar labiau empatizuoju vienišiams žmonėms, kurie nuolat gyvena tarsi izoliacijoje“. Taigi, krizės metu dažnas visuomenės narys pajunta, kad gali kažkuo padėti kitiems, belieka atsirinkti, kur konkrečiai. Kiek vėliau bus aptarta, kokiais keliais potencialūs savanoriai ateina į organizacijas, kaip ieško informacijos, arba, dar dažniau – pati informacija susiranda juos.

Kita vertus, organizuojant savanorystę kilo ir papildomų su karantino ribojimais susijusių sunkumų. Organizacijos teigia jaučiančios atsakomybę tiek savanorių atžvilgiu, ir jų lankomų asmenų atžvilgiu, todėl buvo skatinamas savanorių bendravimas skambučiais, arba bekontaktis prekių ar kitokios paramos perdavimas jų lankomiems asmenims.

Kitas išryškėjęs paradoksas buvo susijęs su savanorių amžiumi ir jo apspręstais savanorystės įpročiais. Jaunimas linkęs savanoriauti trumpai, dažniausiai – renginiuose, įvairiose advokacijos akcijose, tuo tarpu vyresni žmonės mėgsta įsipareigoti ilgesniam laikui, vadovaujasi nuoseklesniu požiūriu į savanorystę. Covid 19 virusas didesnę pavojų kėlė vyresnio amžiaus asmenims, todėl jaunimas buvo tinkamiausia grupė savanoriškai veiklai – tačiau dažniausiu atveju būtent tokiai, kuri ne visai atitiko jų lūkesčius. Visgi, diskusijų dalyviai džiaugėsi, kad galėjo pasikliauti jaunų žmonių skiriamu laiku ir pasakojo ne

• • •

sykį pandemijos metu girdėję iš studentiško amžiaus savanorių: „Kitą savaitę neturiu paskaitų, eisiu pasavanoriausiu“.

Į savanorystę pandemijos laikotarpiu įsitraukė visuomenės nuomonės lyderiai, nemažai jų savanoriavo vakcinacijos centruose, ligoninėse Santariškėse, kur buvo gydomi Covid19 pacientai. Jie ne tik savanoriavo, bet ir rašė ir dalijosi savo įspūdžiais socialiniuose tinkluose, kur turi daug sekėjų. Savo ruožtu, pandemija padidino žmonių naudojimąsi internetu, daugiau buvo ieškoma informacijos, ir, atitinkamai, randama daugiau žinučių apie savanorystę, jos privalumus, svarbą ir pan. Tokiu būdu socialiniuose tinkluose buvo skatinamas solidarūs elgesio modelis.

Dar viena netikėta pozityvi karantino pasekmė, išryškėjusi diskusijų metu, buvo ta, kad nuotoliu dirbdami žmonės turėjo galimybę lanksčiau planuoti savo laiką ir rasti daugiau laiko kontaktinei savanorystei, o tiesioginio darbu užduotis padaryti bet kuriuo kitu paros metu.

Geografiniai savanorių pritraukimo ir išlaikymo aspektai

Kokybinio tyrimo metu buvo siekta aprėpti ir išryškinti regioninius savanorystės ypatumus, todėl diskusijose dalyvavo NVO atstovai iš skirtingų Lietuvos regionų. Beje, diskusijų metu su šiuo klausimu susijusius probleminius aspektus išryškino tik mažesnius miestus ar kaimo vietoves atstovaujantys dalyviai. Jų teigimu, kai kurios organizacijos turi daug savanorių, gali daryti jų atranką – dažniausiai didelės, kurių bazė yra didžiuosiuose miestuose. Kitos, ypač regioninės, džiaugiasi pritraukę vieną – kitą savanorį, prabangos rinktis iš kelių kandidatų neturi.

Didžiausia tikimybė yra pritraukti savanoriauti baigiamųjų klasių moksleivius, kurie suinteresuoti savanoryste, nes už ją gaunamas papildomas balas stojant į aukštąsias mokyklas. Tačiau baigę mokyklas jie įstoja į Lietuvos ar užsienio universitetus ir ryšys su organizacija, neskaitant keleto gerų pavyzdžių, nutrūksta. Vienas sėkmingų pavyzdžių buvo savanorė, po studijų Vilniuje grįžusi ir įsidarbinusi organizacijoje, kurioje anksčiau savanoriavo.

Taigi, nedideli miestai ir kaimiškosios vietovės susiduria su savanorių stoka, dar daugiau – kadangi rajonuose trūksta specialistų, jose veikiančios NVO retai gali tikėtis rasti tų, kurie sutiktų savanoriauti pagal savo specialybę. Diskusijų metu jų dalyviai vardijo, jog praverstų organizacijoje savanoriaujantis medikas, teisininkas, ar pedagogas – tai atstovai specialybių, kurių pastaraisiais metais rajonuose labai trūksta.

• • •

Diskusijų metu buvo įvardytos kelios praktikos, kaip regionuose veikiančios organizacijos bando užpildyti šias spragas. Viena jų – savanoriai, išitraukę į organizacijos veiklas, gali tikėtis, jog bus įdarbinti, atsiradus laisvai vietai. Tai aktualu toms organizacijoms, kurios pabrėžia ne tiek diplomo turėjimą, kiek išbandytas ir patikrintas, organizacijos vertybes atitinkančias žmogaus savybes.

Kita patirtis grindžiama neformalia šeimos narių savanoryste, pavėžėjimo pagalba, taip pat – pagalba buities dalykuose, prižiūrint aplinką ar kompiuterinę, biuro techniką.

Galiausiai karantino metu vis daugiau buvo naudojama nuotolinė savanorystė. Diskusijos dalyviai minėjo savanorius, kurie gyvena ne Lietuvoje, tačiau organizacijai padeda su viešiniu, maketavimu, viešaisiais pirkimais, veda mokymus ir pan.

Tyrimas parodė, kad regionuose veikiančios NVO turi rimtų problemų pritraukiant savanorius, visgi norėjęsi išryškinti tyrimo metu atsiskleidusią gan dažną praktiką, kai nedideliame gimtajame miestelyje savanoriavę jaunuoliai atvyksta studijuoti į didmiestį ir stengiasi rasti, kur galėtų vėl imtis savanoriškos veiklos. Vadinasi, gera patirtis, sugeneruota moksleiviams savanoriaujant regioninėse NVO, dažnu atveju kuria didelę naudą didžiuosiuose Lietuvos miestuose veikiančioms organizacijoms, sulaukiančioms motyvuotų, parengtų, patirties įgijusių savanorių.

Motyvacija savanoriauti

Tiek tarptautiniai, tyrimai, tiek aukščiau aprašytas kiekybinis tyrimas rodo, kad žmonės savanoriauti atveda skirtingi motyvai, kurių vieni susiję su asmeniniais pragmatiniais lūkesčiais, kiti – daugiau su altruistiniais motyvais.

Šie skirtumai susiję ir su savanorio amžiaus tarpsniu. Jaunimas labiau mėgsta savanorystę vienkartinį akcijų metu, kai daug intensyvaus veiksmo, dalyvavimo, bendrystės su kitais jaunuoliais. Jų pagrindinis motyvas ir lūkestis – susirasti draugų, bendraminčių, įgyti naujų, dinamiškų patirčių. Pasibaigus renginiui jaunuoliai organizacijoje paprastai neužsibūna, eina ieškoti kitos vietos – kito renginio, kuriame galėtų savanoriauti. Tokius, kaip diskusijos dalyviai pavadino, „vienadienius savanorius“ sunku įtraukti į apskaitą, jie pernelyg trumpai dalyvauja veiklose, vengia ilgalaikių įsipareigojimų, tačiau sėkmingai išnaudojus jų potencialą, organizacija gali gauti daug pridėtinės vertės, įskaitant matomumą, viešųjų ryšių akcijas, advokacijos kampanijas.

• • •

Kiti – vyresnio amžiaus – savanoriai paprastai turi nuoseklesnius įsipareigojimus, kuria tęstinį santykį su klientais, jais organizacijos gali pasikliauti ilgalaikėje perspektyvoje. Jų motyvai daugiau susiję su savirealizacija, prasmingu laiko leidimu.

Dvejose diskusijų grupėse išryškėjo rečiau girdimas fenomenas – tylieji, arba, kaip pavadino plačiai apie šią patirtį pasakojusi diskusijos dalyvė – „incognito“ savanoriai, kurie vengia girtis, kad savanoriauja, yra linkę daryti gerus darbus tyliai. Tokių savanorių gali būti kelios skirtingos grupės. Vieni yra paprasti ilgus metus savanoriaujantys žmonės, niekam plačiai nepasakojantys apie savo savanorystę ir prašantys organizacijas jų neviešinti. Kiti – atstovauja įvairias organizacijas, pavyzdžiui, kunigų seminarijas. Jų seminaristai kiekvieną savaitę atvyksta padirbėti, pvz., į negalią turinčių žmonių dienos centrą siekdami įgyti autentiškos bendravimo su įvairiais žmonėmis patirties, kuri, jų teigimu, bus jiems reikalinga kunigystės kelyje. Unikaliausia grupė yra visuomenėje žinomi žmonės, kurie užsiima savanoriška veikla, primygtinai reikalaudami niekur neskelbti jų pavardės, nesutikdami fotografuotis ar sulaukti kitokio pripažinimo viešojoje erdvėje. Viena tokių pavyzdžių yra pramogų pasaulio atstovas, jau keliolika metų iš eilės trijų rajonų negalią turintiems žmonės organizuojantis ir pats vedantis renginį, pasitelkdamas savo ryšius ir įtaką, parūpinantis ir atlikėjus, ir rėmėjus.

Kita vertus, kur kas dažniau pasitaiko pavienių savanorių ar organizacijų, kuriems svarbiausia – jų atlikto gero darbo paviešinimas ir informacijos sklaida, jų veiklos matomumas socialiai jautriuose kontekstuose.

Diskusijos dalyvių nuomone, tokia primygtina gerų darbų sklaida iškreipia savanorystės idėją, paskirti, dėl kurios savanoriauja – ne siekdami pokyčio, o dėl savo pačių viešumo. Visgi, idealus atvejis būtų aukso vidurys, – kartais informacijos sklaida apie savanorišką veiklą gali būti labai naudinga pačiai organizacijai, jei joje tęstine savanoryste užsiima žinomi žmonės, skirdami savo laiką ir energiją. Tokia sklaida galėtų prisidėti prie savanorystės idėjos plėtos tiek tarpe žinomų žmonių, tiek plačiojoje visuomenėje.

Savanorių paieška, pritraukimas ir išlaikymas

Organizacijose, ypač mažesnėse, atsakingas už savanorius paprastai yra organizacijos vadovas, kuris imasi visų likutinių, niekam kitam nepriskirtų darbų. Didelės organizacijos, kuriose daug savanorių paprastai yra numatytas atskiras žmogus, kurio ženkliai darbo dalį sudaro savanorių koordinavimas. Atskiras žmogus reikalingas, nes yra daug komunikacijos, administracinių dalykų, telkimo ir išlaikymo pastangų.

• • •

Didžiajai daliai diskusijų grupių dalyvių telkiant savanorius tenka veikti intuityviai, stokoiant ir žinių, kaip tą daryti, ir patirties. Dalindamiesi savo patirtimi, organizacijų atstovai dažniausiai minėjo socialinių tinklų pasitelkimą. Viena organizacija, artėjant stovyklai, susidūrė su dideliu savanorių trūkumu ir pradėjo intensyvią viešinimo programą socialiniuose tinkluose. Ši programa buvo tokia sėkminga, kad per kelias sklaidos dienas buvo surinkta savanorių daugiau, negu reikia. Diskusijoje dalyvavo ir vienas savanoris, užsiregistravęs savanoriauti stovykloje iškart, kai pamatė organizacijos žinutę socialiniame tinkle, nors iki tol apie ją nebuvo girdėjęs. Kitas savanoris, šia veikla užsiimantis jau kelerius metus, taip pat teigė, jog Facebook tinkle pamatyta savanoriauti kviečianti žinutė jį pasiekė tada, kai suprato turintis „nemažai laisvo laiko, kurį norėtų leisti prasmingai, o ne prie ekrano“.

Diskusijų dalyviai daug svarstė apie tai, kokia turėtų būti savnoriauti kviečianti žinutė socialiniame tinkle, kad ji ir skatintų dalintis savo pažįstamų tarpe, ir atsiliepti į savanorystės kvietimą. Vieningos nuomonės nebuvo prieita, tačiau grįžtant prie kiekybinio tyrimo duomenų vertėtų prisiminti, jog potencialiems savanoriams imponuoja organizacijos veiklos tikslai ir jos kuriamas pokytis visuomenėje, kuriuos komunikacinėje žinutėje būtų pravartu įvardyti. Taip pat diskusijos dalyviai siūlė pabrėžti naudą, kurią gauna patys savanoriai, įgyjantys galimybę kažką pakeisti ne tik socialiai pažeidžiamų asmenų, bet ir savo paties gyvenime. Savanoriaudami jie įgyja gyvenimiškos patirties, žinių, prasmingai leidžia laiką, susiranda draugų: „draugų susiradimas; susiranda ir antrą pusę, ir vaikai savanorių šeimoje gimsta užauga, ir patys paskui savanoriauja mūsų stovykloje“. Ypač naudinga būtų pačių savanorių vykdoma komunikacija apie savo įgytas patirtis, žinias ar kitus savanorystės teikiamus privalumus.

Išvados

1. Ryškiai skiriasi savanorių pritraukimo galimybės regionuose ir didžiuosiuose miestuose veikiančioms nevyriausybinėms organizacijoms. Regionuose kaip realiausia dažniausiai minima galimybė pasitelkti moksleivius, tačiau šis variantas gerokai apriboja savanoriams teikiamas užduotis, jų veiklos tęstinumą, jiems galima skirti atsakomybę.
2. Pastebėtas tam tikras ryšys tarp regioninių ir didžiuosiuose miestuose veikiančių NVO, kai dažnu atveju moksleiviai iš mažų miestelių savanorystę tęsia pradėję studijas didžiuosiuose miestuose. Šis tęstinumas gali tapti potencialu skirtingų organizacijų bendradarbiavimui ieškant savanorių, juos atrenkant, apmokant, užtikrinant jų veiklos tęstinumą, ypač akcentuojant nuotolinės savanorystės galimybes.
3. Tarp kiekybinio tyrimo dalyvių paplitusi nuomonė, kad dažniau savanoriauja tie, kurie patys yra sulaukę savanorių pagalbos, susiaurina supratimą apie savanoriaujančius asmenis, juos priskiriant paramos gavėjų grupei, tokiu būdu neprisiiimant sau atsakomybės už savanorišką veiklą.
4. Covid19 viruso sukelta pandemija turėjo įvairalpį poveikį savanorystei. Ji padidino poreikį savanoriškai pagalbai, taip pat – augino žmonių sutelktumą, solidarumą, savanoriškos veiklos matomumą, į savanoriškas veiklas įsitraukė anksčiau jomis neužsiėmę asmenys. Taip pat atsirado ir buvo sėkmingai išbandyti nuotolinės savanorystės variantai. Kita vertus, pandemija apribojo virusui labiau pažeidžiamų vyresnių asmenų savanoriavimo galimybes.
5. Daugumos respondentų įsitikinimu, pagrindinė savanoriauti skatinanti aplinkybė yra simpatija organizacijos veiklai ar jos siekiamam pokyčiui. Vadinasi, organizacijoms, dirbančioms visuotinai pripažintose socialiai jautriose srityse, gebančioms pozicionuoti savo socialiai prasmingą veiklą, generuojamą pokytį, lengviau pritraukti savanorius.

Rekomendacijos nevyriausybiniams organizacijoms

1. Organizacijos, dirbančios visuotinai pripažintose socialiai jautriose srityse, ieškamos savanorių turėtų įvardyti savo išskirtinimą, socialiai prasmingą veiklą, generuojamą pokytį.
2. Ieškamos savanorių tam tikroms, specifinių žinių ar gebėjimų reikalaujančioms veikloms atlikti, organizacijos turėtų vadovautis individualizuota, asmeniška prieiga ir kreiptis į konkrečius asmenis. Tokia strategija sėkmingesnė negu bendresnio pobūdžio skelbimas socialiniuose tinkluose.
3. Pandemijos kontekstas savanoriškomis veikloms suteikė daugiau matomumo, jos suvokiamos kaip svarbios visuomenės gerovei ir patrauklios savirealizacijai. Sūlytina pasinaudoti šiuo išskirtinio solidarumo laikotarpiu įvairių, taip pat ir skirtingas profesijas atstovujančių, savanorių paieškai.
4. Organizacijoms, ieškančioms savanorių, labai rekomenduotina atkreipti dėmesį į daugiau nei trečdalį apklaustųjų, kurie teigė neturintys informacijos apie savanorystės galimybes arba nežinantys patrauklios organizacijos ir vykdyti aktyvesnę informacijos sklaidą tiek apie pačią organizaciją, tiek apie galimybes joje užsiimti savanoriška veikla.
5. Tyrimo dalyviai nurodė jaučiantys poreikį išplėsti savo pažinčių ratą ar turėti daugiau veiklos įvairovės, todėl nevyriausybiniams organizacijoms būtų prasminga įtraukti šį komponentą į informacijos apie savanorių paiešką sklaidą.
6. Socialiniai tinklai yra paveikiausia ir ekonomiškai parankiausia savanorių paieškos priemonė. Juos pasitelkus galima pritraukti savanorius taip pat ir nuotolinei savanorystei, ieškoti tam tikras profesijas atstovaujančių potencialių savanorių. Todėl labai siūloma investuoti daugiau pastangų į šį savanorių paieškos ir pritraukimo kanalą.

Šaltiniai

1. Didžiosios Britanijos Statistikos Departmentas 2021. Šaltinis internete: <https://www.statista.com/statistics/420100/volunteers-uk-england-by-age/> (apsilankyta 2021 m. liepos 28 d.)
2. JAV Statistinių tyrimų departamentas 2017. Šaltinis internete: https://dogood.umd.edu/sites/default/files/2019-07/Where%20Are%20Americas%20Volunteers_Research%20Brief%20_Nov%202018.pdf (apsilankyta 2021 m. liepos 27 d.)
3. LR Socialinės apsaugos ir darbo ministerija. 2021. Šaltinis internete: <https://socmin.lrv.lt/lt/naujienos/2022-ieji-paskelbti-savanorystes-metais> (apsilankyta 2021 m. liepos 27 d.)
4. Muthuri, Judy, Jeremy Moon and Dirk Matten (2006) Employee Volunteering and the Creation of Social Capital. No. 34-2006 ICCSR Research Paper Series
5. Omoto AM and Snyder M 2002, 'Considerations of community: The context and process of volunteerism', American Behavioral Scientist, vol. 45, pp. 846-867
6. Omoto AM and Malsch AM 2005, 'Psychological sense of community: Conceptual issues and connections to volunteerism-related activism', in AM Omoto (ed) Processes of community change and social action, Erlbaum, Mahwah, NJ
7. Principi A, Warburton J, Schippers J, Rosa MD. The Role of Work Status on European Older Volunteers' Motivation. Research on Aging. 2013;35(6):710-735. doi:10.1177/0164027512460693
8. Stukas, A. A., Daly, M., & Cowling, M. J. (2005). Volunteerism and social capital: A functional approach. Australian Journal on Volunteering, 10(2), 35-44.
9. Tschirhart M, Mesch DJ, Perry JL, Miller TK and Lee G 2001, 'Stipended volunteers: Their goals, experiences, satisfaction, and likelihood of future service', Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly, vol. 30 no. 3, pp.422-443

1. Priedas. Fokusuotos diskusijų grupės klausimynas

1. *Įvadinis klausimas. Kokie didžiausi jūsų organizacijos privalumai* (kokie organizacijos resursai)? (ar atsakyme paminimi savanoriai? Jei ne – klausti, ar savanoriai laikomi vienu iš organizacijos resursų).
2. **Kiek turite darbuotojų ir kiek savanorių?**
Kokie yra jūsų organizacijos savanoriai – jauni, nepastovūs, ilgalaikiai, stabilūs...? Ar yra tokių, kurie savanoriauja teikdami profesionalas paslaugas (IT, renginių organizavimas, komunikacija...)?
3. **Kokias veiklas jūsų organizacijoje vykdo savanoriai?**
4. **Kaip manote, kas yra būdinga savanoriams priklausomai nuo amžiaus ?**
Ar pastebite, kam būdingas didesnis arba mažesnis atsakingumas, kaita, lojalumas, profesionalumas...? Ar amžius, patirtis, turima profesija yra svarbus kriterijus ieškant naujų savanorių?
5. **Kokią naudą organizacijai teikia savanoriai?** (taupo lėšas, leidžia teikti geresnes paslaugas, galimybes intensyvesniems kontaktams su bendruomene, jų turimos ekspertizės indėlis)
6. **Ar sunkiau pritraukti naujus savanorius, ar išlaikyti esamus? Kodėl?**
7. **Koks organizacijoje taikomas savanoriškos veiklos reglamentavimas?**
Ar yra savanorystės sutartis, nustatytos ir apibrėžtos atsakomybės? Kaip yra apskaitomas savanoriškas darbas? Ar organizacijoje yra už savanorių koordinavimą atsakingas asmuo?
8. **Kaip pritraukiate savanorius?**
Kur ir kaip jų ieškote (pvz., per soc. tinklus, universitetus, verslo įmones, pažįstamus)? Ar ši paieška daugiau tikslinga (pvz., konkrečiai ieškote IT arba komunikacijos studentų), ar yra orientuota į kuo didesnę visuomenės narių pasiekimą? Kokie yra pasiteisinę būdai pritraukti savanorius – ir kalbant apie tikslingą specifinių profesionalų pritraukimą, ir apie didelio kiekio savanorių pritraukimą?
9. **Ar taikote nuotolinę savanorystę, kuri gali būti tinkama išskirtiniams profesionalams?**
Šiems savanoriams gali būti sunku rasti laiko, bet jie turi labai vertingų žinių ar gebėjimų – pvz., kurti grafikos dizainą, sudaryti socialinės kampanijos ar fundraisingo planą.
10. **Kaip vyksta komunikacija su savanoriais?**

• • •

Kokiu būdu apibūrsiate, ko iš savanorių norite jūs, ko gali tikėtis jie iš jūsų?

11. Kokie organizacijoje taikomi naujų savanorių integracijos būdai?

12. Kaip savanoriams atsidėkojate ir rodote dėmesį?

Kaip užtikrinate, kad būtų smagu savanoriauti ir naujai atėjusiems savanoriams, ir senbuviams?

13. Kaip manote, ko savanoriai išmoksta neatlygintinai dirbdami jūsų organizacijoje?

2. priedas. Klausimynas kiekybiniam tyrimui

Sveiki. Lietuvos sutrikusio intelekto žmonių globos bendrijos „Viltis“ užsakymu grupė mokslininkų iš Vilniaus universiteto ir Vytauto Didžiojo universiteto atlieka tyrimą apie savanorystę. Kviečiame užpildyti šią anketą – tai ilgai neužtruks, o mes gausime svarbios informacijos apie tai, kaip skleisti visuomenėje žinią apie įsitraukimą į savanorišką veiklą bei platesnes savanorystės galimybes.

Pradžiai – keli klausimai apie Jus

1. Jūs estate:

1. Moteris
2. Vyras

2. Kiek Jums metų?

1. 18-28 (ačiū, toliau nepildyti)
2. 29-39
3. 40-49
4. 40-59
5. 60-69
6. Daugiau negu 69

3. Kur gyvenate? (pasirinkite vieną atsakymą).

1. Didmiestyje (Vilnius, Kaunas, Klaipėda, Šiauliai, Panevėžys)
2. Kitame mieste (rajono centre)
3. Kitame miestelyje
4. Kaimo vietovėje
5. Kita

4. Jūs šiuo metu (galima žymėti kelis atsakymo variantus)

5. Dirbate
6. Nedirbate
7. Studijuojate
8. Esate nėštumo/gimdymo arba vaiko auginimo atostogose
9. Gaunate senatvės pensiją
10. Gaunate neįgalumo pensiją

5. Jūsų savanorystės patirtis (galima žymėti kelis atsakymo variantus)

1. Šiuo metu profesionaliai savanoriauju pagal savo specialybę (pvz., smulkiems socialiniams verslams padedu kurti interneto puslapius, mokau siūti negalią turinčius asmenis)
2. Šiuo metu savanoriauju ne pagal savo specialybę (pvz., padedu rūšiuoti produktus „Maisto banke“)
3. Esu profesionaliai savanoriavęs anksčiau
4. Esu neprofesionaliai savanoriavęs anksčiau
5. Neturiu jokios savanorystės patirties.

Dabar norėtume išgirsti Jūsų nuomonę apie savanorystę ir Jūsų, kaip potencialaus savanorio, lūkesčius organizacijoms

6. Pažymėkite, sutinkate ar nesutinkate su šiais teiginiais apie savanorystę. Pažymėkite skalėje nuo 1 iki 5, kur 1 – visiškai nesutinkate, o 5 – visiškai sutinkate.

1.	Lietuvoje savanorystė yra plačiai paplitusi	1	2	3	4	5
2.	Lietuvoje savanorystė yra madinga					
3.	Pažįstu daug savanoriaujančių asmenų	1	2	3	4	5
4.	Pažįstu daug profesionaliai savanoriaujančių asmenų	1	2	3	4	5
5.	Savanoriauja tie, kurie turi daug laisvo laiko	1	2	3	4	5
6.	Savanoriauja tie, kurių profesinė veikla nuobodi	1	2	3	4	5
7.	Savanoriauja labiau pasiturintys asmenys	1	2	3	4	5
8.	Savanoriauja jaunimas arba pagyvenę, kuriems nereikia dirbti	1	2	3	4	5
9.	Savanoriauja tie, kurie patys kažkada sulaukė savanorių pagalbos	1	2	3	4	5
10.	Dažniau savanoriauja didesnių miestų gyventojai	1	2	3	4	5
11.	Dažniausiai savanoriauja vieniši asmenys, kuriems trūksta bendravimo	1	2	3	4	5
12.	Kita	1	2	3	4	5

7. Kokiomis aplinkybėmis Jūs sutiktumėte savanoriauti?

		Taip	Ne
1.	Jei patiktų organizacijos veikla ar siekiamas pokytis	1	2
2.	Jei organizacija būtų artima ideologiškai (pvz., feministinė, krikščioniška...)	1	2
3.	Jei turėčiau daugiau laiko	1	2
4.	Jei kompensuotų savanorystės metu patirtas išlaidas (pvz., transporto, maitinimo)	1	2
5.	Jei žinočiau, kad savanoriaudamas susirasiu naujų draugų	1	2
6.	Jei žinočiau, kad savanoriaudamas įgysiu reikalingų žinių	1	2
7.	Jei reikėtų savanoriauti užsienio šalyje	1	2
8.	Jei už savanorystę būtų pasiūlyta naudų ar privilegijų (pvz., vasaros stovykla, kelionė)	1	2
9.	Jei organizacija kreiptųsi būtent į mane ir argumentuotų, kad mano darbas jiems labai reikalingas	1	2
10.	Tik jei galėčiau profesionaliai savanoriauti (pagal turimą specialybę)	1	2
11.	Tik jei galėčiau užsiimti kitokia veikla, negu mano tiesioginis darbas		
12.	Ištikus krizei, kai visi turi susitelkti	1	2
13.	Nesutikčiau jokiais aplinkybėmis	1	2
14.	Kita (įrašykite)	1	2

• • •

8. Ar dažnai ir kokiomis aplinkybėmis girdite apie savanorystę?

		Kasdien	Kelis kartus per savaitę	Kelis kartus per mėnesį	Kartą ar du per metus	Niekada
1.	Matau savanorius dirbančius per renginius	1	2	3	4	5
2.	Matau savanorius dirbančius organizacijose	1	2	3	4	5
3.	Apie savanorius išgirstu žiniasklaidoje	1	2	3	4	5
4.	Socialiniuose tinkluose iš nuomonės formuotojų (pvz., Gabrieliaus Liaudansko – Svaro žinutės Feisbuke apie šaulių savanorystę Santarų klinikose pandemijos metu)	1	2	3	4	5
5.	Socialiniuose tinkluose iš nevyriausybinų organizacijų („Maisto bankas“, „Caritas“, „Raudonasis kryžius“)	1	2	3	4	5
6.	Apie užsienyje dirbančius savanorius, pvz., gydytojus pabėgėlių stovyklose	1	2	3	4	5
7.	Apie savanorystę pandemijos metu	1	2	3	4	5
8.	Kita (įrašykite)	1	2	3	4	5

9. Kokios pagrindinės kliūtys Jums užsiimti savanoryste?

		Taip	Ne
1.	Trūksta laiko	1	2
2.	Dėl sveikatos	1	2
3.	Neturiu informacijos apie savanorystės galimybes	1	2
4.	Netikiu savanorystės idėja	1	2
5.	Nenoriu dirbti be atlygio	1	2
6.	Nežinau organizacijos, kurios veikla man būtų patraukli	1	2
7.	Nenoriu prisiimti įsipareigojimų ir atsakomybės	1	2
8.	Nėra jokių kliūčių	1	2
9.	Kita (įrašykite)	1	2

• • •

10. Pažymėkite, sutinkate ar nesutinkate su šiais teiginiais apie savanorystės suteikiamą naudą.

Pažymėkite skalėje nuo 1 iki 5, kur 1 – visiškai nesutinkate, o 5 – visiškai sutinkate.

1.	Savanorystė yra labai svarbi visuomenės gerovei	1	2	3	4	5
2.	Savanorystė sutelkia žmones bendriems tikslams ir bendrai veiklai	1	2	3	4	5
3.	Savanorystė nuima dalį apkrovimo viešajam sektoriui	1	2	3	4	5
4.	Savanorystė svarbi sprendžiant vietos bendruomenių problemas	1	2	3	4	5
5.	Savanorystė leidžia susirasti draugų ir bendraminčių	1	2	3	4	5
6.	Savanorystė suteikia naudingų pažinčių ir tinklaveikos galimybių					
7.	Savanorystė sudaro galimybes užsiimti įdomia, prasminga veikla	1	2	3	4	5
8.	Savanorystė naudinga ja užsiimančio asmens psichinei sveikatai	1	2	3	4	5
9.	Savanorystė naudinga ja užsiimančio asmens fizinei sveikatai	1	2	3	4	5
10.	Darbdaviai palankiai žiūri į savanorystės patirties turintį kandidatą	1	2	3	4	5
11.	Savanorystė naudinga ja užsiimančio asmens tolesnei karjerai	1	2	3	4	5
12.	Savanorių teikiamos paslaugos geriau atitinka jas gaunančių asmenų lūkesčius	1	2	3	4	5
13.	Savanoriaudamas gali padaryti realių pokyčių	1	2	3	4	5
14.	Kita	1	2	3	4	5

11. Pažymėkite, sutinkate ar nesutinkate su šiais teiginiais apie save. Pažymėkite skalėje nuo 1 iki 5, kur 1 – visiškai nesutinkate, o 5 – visiškai sutinkate.

1.	Manau, kad turiu žinių ir gebėjimų, kuriais galėčiau dalintis savanoriaudamas	1	2	3	4	5
2.	Žinau, kur galėčiau savanoriauti	1	2	3	4	5
3.	Mėgstu dalintis savo žiniomis, padėti kitiems	1	2	3	4	5
4.	Norėčiau išplėsti savo pažinčių, draugų ratą	1	2	3	4	5
5.	Norėčiau daugiau veiklos įvairovės	1	2	3	4	5
6.	Turiu pakankamai laisvo laiko	1	2	3	4	5
7.	Kita	1	2	3	4	5

3 Priedas. Atsakymų sklaida demografinėse grupėse

Lentelė 1. Respondentų lytis

		%	N
Lytis	Moteris	82,3	349
	Vyras	17,7	75
	Iš viso:	100,0	424

Lentelė 2. Respondentų amžius

		%	N
Kiek Jums metų?	29-39 m.	29,2	124
	40-49 m.	41,7	177
	50-59 m.	18,6	79
	60-69 m.	8,3	35
	Daugiau nei 69 m.	2,1	9
	Iš viso:	100,0	424

Lentelė 3. Respondentų gyvenamoji vieta

		%	N
Kur gyvenate?	Didmiestyje (Vilnius, Kaunas, Klaipėda, Šiauliai, Panevėžys)	85,6	363
	Kitame mieste (raiono centre)	5,7	24
	Kitame miestelyje	3,8	16
	Kaimo vietovėje	3,5	15
	Kita	1,4	6
	Iš viso:	100,0	424

Lentelė 4. Pagrindinis respondentų užsiėmimas

		%	N
Pagrindinis užsiėmimas	Dirba	87,5	371
	Nedirba	3,8	16
	Studijuoja	4,7	20
	Nėštumo/gimdymo/motinystės atostogos	5,7	24
	Senatvės pensija	4,7	20
	Neįgalumo pensija	0,7	3

Lentelė 5. Respondentų išsimokslinimas

		%	N
Koks Jūsų išsilavinimas?	Pradinis	0,0	0
	Pagrindinis	0,0	0
	Vidurinis	1,9	8
	Profesinis	2,6	11
	Nebaigtas aukštesnysis	0,5	2
	Aukštesnysis	5,0	21
	Nebaigtas aukštasis	3,3	14
	Aukštasis	86,8	368
	Iš viso:	100,0	424

Lentelė 6. Savanorystės patirtis

		%	N
Savanorystės patirtis	Šiuo metu profesionaliai savanoriauju pagal specialybę	6,4	27
	Šiuo metu savanoriauju ne pagal savo specialybę	8,5	36
	Esu profesionaliai savanoriavęs anksčiau	16,3	69
	Esu neprofesionaliai savanoriavęs anksčiau	36,6	155
	Neturiu jokios savanorystės patirties	42,5	180

Lentelė 7. Savanorystės patirtis. Atsakymų sklaida demografinėse grupėse

			Savanorystės patirtis				
			Šiuo metu profesionaliai savanoriauju pagal specialybę	Šiuo metu savanoriauju ne pagal savo specialybę	Esu profesionaliai savanoriavęs anksčiau	Esu neprofesionaliai savanoriavęs anksčiau	Neturiu jokios savanorystės patirties
Lytis	Moteris	%	7,2	9,2	17,5	36,1	39,3
	Vyras	%	2,7	5,3	10,7	38,7	57,3
Kiek Jums metų?	29-39 m.	%	6,5	12,1	21,8	42,7	27,4
	40-49 m.	%	7,9	4,5	14,7	33,9	49,7
	50-59 m.	%	5,1	10,1	11,4	29,1	55,7
	60-69 m.	%	2,9	14,3	20,0	34,3	34,3
	Daugiau nei 69 m.	%	0,0	0,0	0,0	77,8	22,2
Kur gyvenate?	Didmiestyje (Vilnius, Kaunas, Klaipėda, Šiauliai, Panevėžys)	%	6,9	8,3	15,7	39,1	41,3
	Kitame mieste (rajono centre)	%	8,3	8,3	33,3	8,3	41,7
	Kitame miestelyje	%	0,0	0,0	12,5	43,8	43,8

			Savanorystės patirtis				
			Šiuo metu profesionaliai savanoriauju pagal specialybę	Šiuo metu savanoriauju ne pagal savo specialybę	Esu profesionaliai savanoriavęs anksčiau	Esu neprofesionaliai savanoriavęs anksčiau	Neturiu jokios savanorystės patirties
Išsimokslinimas	Kaimo vietovėje	%	0,0	26,7	0,0	13,3	60,0
	Aukštasis	%	6,8	9,2	17,4	38,0	40,2
	Kita	%	3,6	3,6	8,9	26,8	57,1
Pagrindinis užsiėmimas	Dirba	%	6,7	9,2	16,2	36,7	42,0
	Nedirba	%	12,5	12,5	6,3	31,3	43,8
	Studijuoja	%	5,0	15,0	25,0	45,0	25,0
	Nėštumo/gimdymo/motinytės atostogos	%	0,0	0,0	20,8	33,3	50,0
	Senatvės pensija	%	0,0	0,0	15,0	40,0	45,0
	Neįgalumo pensija	%	66,7	0,0	0,0	0,0	33,3

Lentelė 8. Pažymėkite, sutinkate ar nesutinkate su šiais teiginiais apie savanorystę.

Pažymėkite skalėje nuo 1 iki 5, kur 1 – visiškai nesutinkate, o 5 – visiškai sutinkate.

	Vidurkis
Lietuvoje savanorystė yra plačiai paplitusi	2,8
Lietuvoje savanorystė yra madinga	2,8
Pažįstu daug savanoriaujančių asmenų	2,8
Pažįstu daug profesionaliai savanoriaujančių asmenų	2,2
Savanoriauja tie, kurie turi daug laisvo laiko	2,7
Savanoriauja tie, kurių profesinė veikla nuobodi	1,9
Savanoriauja labiau pasiturintys asmenys	2,1
Savanoriauja jaunimas arba pagyvenę, kuriems nereikia dirbti	2,7
Savanoriauja tie, kurie patys kažkada sulaukė savanorių pagalbos	3,0
Dažniau savanoriauja didesnių miestų gyventojai	3,4
Dažniausiai savanoriauja vieniši asmenys, kuriems trūksta bendravimo	2,7

• • •

Lentelė 9. Pažymėkite, sutinkate ar nesutinkate su šiais teiginiais apie savanorystę. Atsakymų sklaida demografinėse grupėse.

Pažymėkite skalėje nuo 1 iki 5, kur 1 – visiškai nesutinkate, o 5 – visiškai sutinkate.

		Lietuvoje savanorystė yra plačiai paplitusi	Lietuvoje savanorystė yra madinga	Pažįstu daug savanoriaujančių asmenų	Pažįstu daug profesionaliai savanoriaujančių asmenų	Savanoriauja tie, kurie turi daug laisvo laiko	Savanoriauja tie, kurių profesinė veikla nuobodi	Savanoriauja labiau pasiturintys asmenys	Savanoriauja jaunimas arba pagyvenę, kuriems nereikia dirbti	Savanoriauja tie, kurie patys kažkada sulaukė savanorių pagalbos	Dažniau savanoriauja didesnių miestų gyventojai	Dažniausiai savanoriauja vieniši asmenys, kuriems trūksta bendravimo
Lytis	Moteris	2,8	2,9	2,9	2,2	2,7	1,9	2,1	2,7	2,9	3,4	2,7
	Vyras	2,5	2,6	2,5	2,0	2,7	1,8	2,4	2,8	3,0	3,2	2,4
Pagrindinis užsiėmimas	Dirba	2,8	2,8	2,8	2,2	2,7	1,9	2,1	2,7	2,9	3,4	2,7
	Nedirba	2,1	2,5	2,5	1,6	2,9	2,2	2,4	2,9	3,1	3,2	2,8
	Studijuoja	3,1	2,8	2,6	2,1	2,8	1,4	2,4	2,5	2,7	4,1	2,5
	Nėštumo/gimdymo/motinytės atostogos	2,8	2,9	2,8	2,4	2,8	1,3	2,3	2,6	2,7	3,3	2,4
	Senatvės pensija	3,5	2,4	3,3	2,3	3,2	1,8	2,7	3,4	3,8	3,8	3,7
	Neįgalumo pensija	2,0	2,0	2,0	1,0	5,0	1,0	2,0	2,0	3,0	4,3	3,0
Kiek Jums metų?	18-28 m.											
	29-39 m.	2,8	3,0	2,9	2,2	2,7	1,8	2,3	2,7	2,7	3,5	2,8
	40-49 m.	2,7	2,8	2,8	2,2	2,8	1,9	2,1	2,7	3,0	3,3	2,5
	50-59 m.	2,8	2,7	2,8	2,0	2,5	1,9	1,8	2,9	3,1	3,4	2,7
	60-69 m.	2,8	2,3	2,8	2,8	2,6	2,3	2,1	2,8	3,0	3,2	3,0
Kur gyvenate?	Daugiau nei 69 m.	3,0	2,8	2,7	1,9	3,0	1,9	3,0	3,3	3,7	3,8	3,7
	Didmiestyje (Vilnius, Kaunas, Klaipėda, Šiauliai, Panevėžys)	2,7	2,8	2,8	2,2	2,7	1,9	2,1	2,7	3,0	3,4	2,7
	Kitame mieste (rajo centre)	3,7	3,4	3,3	2,7	2,0	1,5	1,6	2,1	2,0	3,2	2,2
	Kitame miestelyje	2,9	2,8	2,2	1,4	2,6	2,7	2,0	3,5	3,4	2,9	3,2
	Kaimo vietovėje	2,5	2,7	2,4	1,8	2,5	1,7	2,1	2,6	2,9	3,4	2,9
Išsimokslinimas	Kita	2,0	1,5	2,5	2,0	5,0	1,5	4,5	4,5	3,7	3,0	4,3
	Aukštasis	2,7	2,8	2,8	2,2	2,7	1,9	2,1	2,8	3,0	3,4	2,7
	Kita	3,1	2,7	2,9	2,1	2,9	1,6	1,8	2,5	2,8	3,3	2,4
	Šiuo metu profesionaliai savanoriauju pagal specialybę	2,4	3,0	3,8	2,9	2,2	1,8	1,8	2,0	2,7	3,2	2,4
	Šiuo metu savanoriauju ne pagal savo specialybę	3,1	3,2	3,7	2,9	2,4	1,8	2,4	2,6	2,8	3,7	2,9
	Esu profesionaliai savanoriavęs anksčiau	3,1	3,0	3,5	2,8	2,5	2,1	2,1	2,6	2,7	3,4	2,6
	Esu neprofesionaliai savanoriavęs anksčiau	2,8	2,9	3,1	2,4	2,7	1,9	2,2	2,8	3,2	3,3	2,7
	Savanorystės patirtis											

TYRIMAS DĖL 29 IR VYRESNIŲ ASMENŲ, TURINČIŲ ĮVAIRIOS MOKSLINĖS IR DARBINĖS PATIRTIES, SAVANORIAVIMO GALIMYBIŲ

• • •

Neturiu jokios savanorystės patirties	2,6	2,6	2,2	1,7	2,8	1,9	2,0	2,7	2,8	3,4	2,7
--	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

Lentelė 10. Kokiomis aplinkybėmis Jūs sutiktumėte savanoriauti?

	Taip	Ne
	%	%
Jei patiktų organizacijos veikla ar siekiamas pokytis	93,4	6,6
Jei organizacija būtų artima ideologiškai (pvz., feministinė, krikščioniška...)	68,6	31,4
Jei turėčiau daugiau laiko	81,9	18,1
Jei kompensuotų savanorystės metu patirtas išlaidas (pvz., transporto, maitinimo)	44,0	56,0
Jei žinočiau, kad savanoriaudamas susirasiu naujų draugų	49,4	50,6
Jei žinočiau, kad savanoriaudamas įgysiu reikalingų žinių	78,9	21,1
Jei reikėtų savanoriauti užsienio šalyje	30,9	69,1
Jei už savanorystę būtų pasiūlyta naudų ar privilegijų (pvz., vasaros stovykla, kelionė)	35,4	64,6
Jei organizacija kreiptųsi būtent į mane ir argumentuotų, kad mano darbas jiems labai reikalingas	82,5	17,5
Tik jei galėčiau profesionaliai savanoriauti (pagal turimą specialybę)	35,3	64,7
Tik jei galėčiau užsiimti kitokia veikla, negu mano tiesioginis darbas	39,3	60,7
Ištikus krizei, kai visi turi susitelkti	82,6	17,4
Nesutikčiau jokiomis aplinkybėmis	4,5	95,5

Lentelė 11. Kokiomis aplinkybėmis Jūs sutiktumėte savanoriauti? Atsakymų sklaida demografinėse grupėse

			Jei patiktų organizacijos veikla ar siekiamas pokytis	Jei organizacija būtų artima ideologiškai (pvz., feministinė, krikščioniška...)	Jei turėčiau daugiau laiko	Jei kompensuotų savanorystės metu patirtas išlaidas (pvz., transporto, maitinimo)	Jei žinočiau, kad savanoriaudamas susirasiu naujų draugų	Jei žinočiau, kad savanoriaudamas įgysiu reikalingų žinių	Jei reikėtų savanoriauti užsienio šalyje	Jei už savanorystę būtų pasiūlyta naudų ar privilegijų (pvz., vasaros stovykla, kelionė)	Jei organizacija kreiptųsi būtent į mane ir argumentuotų, kad mano darbas jiems labai reikalingas	Tik jei galėčiau profesionaliai savanoriauti	Tik jei galėčiau užsiimti kitokia veikla, negu mano tiesioginis darbas	Ištikus krizei, kai visi turi susitelkti	Nesutikčiau jokiomis aplinkybėmis	
Kiek Jums metų?	Lytis	Moteris	%	92	68	84	44	52	81	30	36	84	35	38	83	5
		Vyras	%	99	72	74	42	37	70	37	32	75	38	47	78	3
		Dirba	%	94	68	82	42	48	77	32	33	82	35	40	82	4
		Nedirba	%	100	92	85	85	87	100	40	69	93	29	46	85	0
		Studijuoja	%	94	67	56	61	56	89	11	50	89	33	22	78	0
	Pagrindinis užsiėmimas	Nėštumo/gimdymo/ motinystės atostogos	%	92	58	100	50	50	92	29	42	79	46	42	83	13
		Senatvės pensija	%	85	87	56	50	38	76	7	33	87	27	19	82	0
		Neįgalumo pensija	%	100	67	100	100	67	100	33	0	100	0	100	100	0
		18-28 m.	%	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		29-39 m.	%	93	61	88	53	57	82	40	42	80	34	40	81	6
		40-49 m.	%	94	69	81	40	46	74	21	37	81	32	35	81	3
		50-59 m.	%	96	71	79	28	39	79	29	19	89	41	45	86	6
		60-69 m.	%	91	92	79	62	63	97	52	44	89	48	50	93	8
		Daugiau nei 69 m.	%	78	78	44	56	44	56	25	25	78	25	25	78	0

Savanorystės patirtis	Išsimokslinimas	Kur gyvenate?		Jei patiktų organizacijos veikla ar siekiamas pokytis													
				Jei organizacija būtų artima ideologiškai (pvz., feministinė, krikščioniška...)	Jei turėčiau daugiau laiko	Jei kompensuotų savanorystės metu patirtas išlaidas (pvz., transporto, maitinimo)	Jei žinočiau, kad savanoriaudamas susirasčiau naujų draugų	Jei žinočiau, kad savanoriaudamas įgyčiau reikalingų žinių	Jei reikėtų savanoriauti užsienio šalyje	Jei už savanorystę būtų pasiūlyta naudų ar privilegijų (pvz., vasaros stovykla, kelionė)	Jei organizacija kreiptųsi būtent į mane ir argumentuotų, kad mano darbas jiems labai naudingas	Tik jei galėčiau profesionaliai savanoriauti	Tik jei galėčiau užsiimti kitokia veikla, negu mano tiesioginis darbas	Ištikus krizei, kai visi turi susitelkti	Nesutikčiau jokiais aplinkybėmis		
Savanorystės patirtis	Kur gyvenate?	Didmiestyje (Vilnius, Kaunas, Klaipėda, Šiauliai, Panevėžys)	%	94	72	82	43	48	79	28	34	83	35	40	82	4	
		Kitame mieste (rajonų centre)	%	86	55	85	40	55	59	35	40	75	50	35	95	5	
		Kitame miestelyje	%	94	57	79	57	64	93	50	67	94	36	43	93	25	
		Kaimo vietovėje	%	87	47	73	47	33	73	47	47	87	40	47	100	0	
		Kita	%	100	0	100	100	100	100	100	0	67	0	0	0	0	
		Aukštasis	%														
	Išsimokslinimas			95	72	82	44	49	79	31	35	82	34	39	82	5	
		Kita	%	85	43	79	44	51	81	30	36	84	44	40	84	5	
		Savanorystės patirtis	Šiuo metu profesionaliai savanoriauju pagal specialybę	%	100	80	88	36	72	92	60	40	100	52	40	88	0
			Šiuo metu savanoriauju ne pagal savo specialybę	%	88	80	77	53	62	75	42	52	83	45	54	94	7
Esu profesionaliai savanoriavęs anksčiau	%		97	83	89	62	66	90	44	50	86	52	44	81	6		
Esu neprofesionaliai savanoriavęs anksčiau	%		95	82	86	56	65	84	35	42	90	29	39	85	4		
Neturiu jokios savanorystės patirties	%	92	54	79	30	30	71	24	27	75	33	38	80	4			

Lentelė 12. Ar dažnai ir kokiomis aplinkybėmis girdite apie savanorystę?

	Mean
Matau savanorius dirbančius per renginius	2,9
Matau savanorius dirbančius organizacijose	2,7
Apie savanorius išgirstu žiniasklaidoje	3,1
Socialiniuose tinkluose iš nuomonės formuotojų (pvz., Gabrieliaus Liaudansko – Svaro žinutės Feisbuke apie šaulių savanorystę Santarų klinikose pandemijos metu)	2,8
Socialiniuose tinkluose iš nevyriausybinų organizacijų („Maisto bankas“, „Caritas“, „Raudonasis kryžius“)	2,8
Apie užsienyje dirbančius savanorius, pvz., gydytojus pabėgėlių stovyklose	2,4
Apie savanorystę pandemijos metu	3,5

Lentelė 13. Kokios pagrindinės kliūtys Jums užsiimti savanorystėje?

	Taip	Ne
	%	%
Trūksta laiko	72,2	27,8
Dėl sveikatos	20,4	79,6
Neturiu informacijos apie savanorystės galimybes	40,8	59,2
Netikiu savanorystės idėja	6,4	93,6
Nenoriu dirbti be atlygio	10,6	89,4
Nežinau organizacijos, kurios veikla man būtų patraukli	36,1	63,9
Nenoriu prisimti įsipareigojimų ir atsakomybės	21,6	78,4
Nėra jokių kliūčių	42,3	57,7

Lentelė 14. Kokios pagrindinės kliūtys Jums užsiimti savanorystėje? Atsakymų sklaida demografinėse grupėse

			Trūksta laiko	Dėl sveikatos	Neturiu informacijos apie savanorystės galimybes	Netikiu savanorystės idėja	Nenoriu dirbti be atlygio	Nežinau organizacijos, kurios veikla man būtų patraukli	Nenoriu prisimti įsipareigojimų ir atsakomybės	Nėra jokių kliūčių
Lytis	Moteris	%	73,2	20,6	39,2	4,6	10,8	33,1	20,8	41,5
		N	246	63	122	14	33	102	64	132
	Vyras	%	67,6	19,7	47,9	14,1	9,9	49,3	25,0	45,8
		N	50	13	34	10	7	35	18	33
Pagrindinis užsiėmimas	Dirba	%	72,3	18,4	39,6	6,7	9,7	36,7	21,8	43,7
		N	259	59	132	22	32	122	72	148
	Nedirba	%	62,5	26,7	80,0	15,4	15,4	46,2	7,7	53,3
		N	10	4	12	2	2	6	1	8
	Studijuoja	%	94,4	18,8	33,3	33,3	33,3	33,3	16,7	38,9
		N	17	3	6	6	6	6	3	7
	Nėštumo/gimdymo/motinystės atostogos	%	95,8	12,5	45,8	0,0	12,5	25,0	16,7	8,3
		N	23	3	11	0	3	6	4	2
	Senatvės pensija	%	44,4	86,7	18,8	13,3	0,0	40,0	62,5	62,5
		N	8	13	3	2	0	6	10	10
	Neįgalumo pensija	%	0,0	100,0	33,3	0,0	0,0	33,3	0,0	100,0
		N	0	3	1	0	0	1	0	3
Kiek Jums metų?	18-28 m.	%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
		N	0	0	0	0	0	0	0	0
	29-39 m.	%	74,6	16,5	30,3	4,2	16,7	35,8	17,5	33,6
		N	91	20	37	5	20	43	21	41
	40-49 m.	%	76,5	18,8	47,1	8,4	9,0	39,5	23,1	39,9
		N								

• • •

		Trūksta laiko	Dėl sveikatos	Neturiu informacijos apie savanorystės galimybes	Netikiu savanorystės idėja	Nenoriu dirbti be atlygio	Nežinau organizacijos, kurios veikla man būtų patraukli	Nenoriu prisiminti įsipareigojimų ir atsakomybės	Nėra jokių kliūčių
Kur gyvenate?	50-59 m.	N 130 % 70,5	28 16,4	73 49,3	13 0,0	14 2,9	62 33,3	36 15,9	65 50,7
	60-69 m.	N 55 % 56,3	11 48,1	34 42,9	0 16,0	2 16,7	23 28,0	11 28,0	35 71,4
	Daugiau nei 69 m.	N 18 % 25,0	13 50,0	12 0,0	4 25,0	4 0,0	7 25,0	7 77,8	20 50,0
	Didmiestyje (Vilnius, Kaunas, Klaipėda, Šiauliai, Panevėžys)	N 2 % 74,9	4 21,1	0 39,1	2 6,5	0 11,1	2 31,9	7 22,4	4 40,7
	Kitame mieste (rajonų centre)	N 263 % 54,5	67 21,1	128 45,0	21 5,0	36 10,0	104 60,0	73 10,0	136 59,1
	Kitame miestelyje	N 12 % 37,5	4 21,4	9 57,1	1 0,0	2 0,0	12 57,1	2 28,6	13 38,5
	Kaimo vietovėje	N 6 % 73,3	3 13,3	8 46,7	0 13,3	0 13,3	8 73,3	4 20,0	5 60,0
	Kita	N 11 % 66,7	2 0,0	7 66,7	2 0,0	2 0,0	11 50,0	3 0,0	9 33,3
	Aukštasis	N 4 % 72,6	0 20,0	4 37,6	0 5,9	0 11,0	2 36,2	0 22,2	2 40,8
	Kita	N 262 % 69,4	66 23,8	128 66,7	20 10,3	37 7,7	123 35,9	75 17,1	140 53,2
	Šiuo metu profesionaliai savanoriauju pagal specialybę	N 34 % 40,7	10 13,0	28 4,0	4 8,0	3 16,0	14 8,0	7 0,0	25 76,0
	Šiuo metu savanoriauju ne pagal savo specialybę	N 11 % 64,7	3 15,4	1 20,0	2 0,0	4 0,0	2 14,3	0 3,6	19 44,8
	Esu profesionaliai savanoriavęs anksčiau	N 22 % 63,1	4 18,0	6 16,4	0 4,9	0 11,5	4 21,3	1 18,0	13 61,8
	Esu neprofesionaliai savanoriavęs anksčiau	N 41 % 77,5	11 20,6	10 31,0	3 5,7	7 11,4	13 20,0	11 14,9	42 41,4
	Neturiu jokios savanorystės patirties	N 117 % 72,7	28 20,9	44 61,0	8 8,1	16 9,3	28 57,1	21 31,5	60 34,4
		N 128	33	100	13	15	93	51	56

• • •

Lentelė 15. Pažymėkite, sutinkate ar nesutinkate su šiais teiginiais apie savanorystės suteikiamą naudą.

Pažymėkite skalėje nuo 1 iki 5, kur 1 – visiškai nesutinkate, o 5 – visiškai sutinkate.

	Mean
Savanorystė yra labai svarbi visuomenės gerovei	4,4
Savanorystė sutelkia žmones bendriems tikslams ir bendrai veiklai	4,5
Savanorystė nuima dalį apkrovimo viešajam sektoriui	4,0
Savanorystė svarbi sprendžiant vietos bendruomenių problemas	4,3
Savanorystė leidžia susirasti draugų ir bendraminčių	4,2
Savanorystė suteikia naudingų pažinčių ir tinklaveikos galimybių	4,0
Savanorystė sudaro galimybes užsiimti įdomia, prasminga veikla	4,4
Savanorystė naudinga ja užsiimančio asmens psichinei sveikatai	4,2
Savanorystė naudinga ja užsiimančio asmens fizinei sveikatai	3,7
Darbdaviai palankiai žiūri į savanorystės patirties turintį kandidatą	3,4
Savanorystė naudinga ja užsiimančio asmens tolesnei karjerai	3,5
Savanorių teikiamos paslaugos geriau atitinka jas gaunančių asmenų lūkesčius	3,5
Savanoriaudamas gali padaryti realių pokyčių	4,0

Lentelė 16. Pažymėkite, sutinkate ar nesutinkate su šiais teiginiais apie savanorystės suteikiamą naudą. Atsakymų sklaida demografinėse grupėse

Pažymėkite skalėje nuo 1 iki 5, kur 1 – visiškai nesutinkate, o 5 – visiškai sutinkate.

		Savanorystė yra labai svarbi visuomenės gerovei	Savanorystė sutelkia žmones bendriems tikslams ir bendrai veiklai	Savanorystė nuima dalį apkrovimo viešajam sektoriui	Savanorystė svarbi sprendžiant vietos bendruomenių problemas	Savanorystė leidžia susirasti draugų ir bendraminčių	Savanorystė suteikia naudingų pažinčių ir tinklaveikos galimybių	Savanorystė sudaro galimybes užsiimti įdomia, prasminga veikla	Savanorystė naudinga ja užsiimančio asmens psichinei sveikatai	Savanorystė naudinga ja užsiimančio asmens fizinei sveikatai	Darbdaviai palankiai žiūri į savanorystės patirties turintį kandidatą	Savanorystė naudinga ja užsiimančio asmens tolesnei karjerai	Savanorių teikiamos paslaugos geriau atitinka jas gaunančių asmenų lūkesčius	Savanoriaudamas gali padaryti realių pokyčių
Lytis	Moteris	4,5	4,6	4,1	4,4	4,3	4,1	4,5	4,3	3,7	3,4	3,6	3,5	4,0
	Vyras	4,1	4,2	3,6	3,9	3,7	3,6	3,9	3,3	3,3	3,3	3,2	3,3	4,0
Pagrindinis užsiėmimas	Dirba	4,4	4,5	4,0	4,3	4,2	4,0	4,4	4,2	3,7	3,4	3,5	3,5	4,0
	Nedirba	4,5	4,4	3,8	4,4	4,2	4,1	4,3	4,3	3,4	3,5	3,9	3,9	4,4
	Studijuoja	4,3	4,8	4,2	4,3	4,9	4,4	4,6	4,0	3,3	3,4	3,6	3,5	3,7
	Nėštumo/gimdymo/motinytės atostogos	4,5	4,5	4,3	4,5	4,3	4,4	4,4	4,4	3,9	3,5	3,3	3,6	4,0

		Savanorystė yra labai svarbi visuomenės gerovei	Savanorystė suteikia žmones bendriems tikslams ir bendrai veiklai	Savanorystė nuima dalį apkrovimo viešajam sektoriui	Savanorystė svarbi sprendžiant vietos bendruomenių problemas	Savanorystė leidžia susirasti draugų ir bendraminčių	Savanorystė suteikia naudingų pažinčių ir tinklavaiškas galimybė	Savanorystė sudaro galimybes užsiimti idomia, prasminga veikla	Savanorystė naudinga ja užsiimančio asmens psichinei sveikatai	Savanorystė naudinga ja užsiimančio asmens fiziniai sveikatai	Darbdaviai palankiai žiūri į savanorystės natūrias turimas kandidatas	Savanorystė naudinga ja užsiimančio asmens tolesnei karjerai	Savanorių teikiamos paslaugos geriau atitinka jas gaunančių asmenų lūkesčius	Savanoriaudamas gali padaryti realių pokyčių
Kiek Jums metų?	Senatvės pensija	4,7	4,5	4,1	4,4	4,1	3,7	4,2	4,3	3,1	3,1	3,1	4,2	4,1
	Neįgalumo pensija	4,7	4,3	3,3	3,3	4,7	4,3	5,0	4,7	1,7	3,3	3,0	3,0	3,7
	18-28 m.													
	29-39 m.	4,4	4,6	4,0	4,2	4,3	4,1	4,6	4,3	3,6	3,3	3,4	3,3	4,1
	40-49 m.	4,4	4,5	4,0	4,3	4,2	4,0	4,3	4,1	3,6	3,5	3,5	3,5	3,9
	50-59 m.	4,6	4,5	4,2	4,4	4,1	3,8	4,5	4,0	3,0	3,5	3,6	3,6	4,3
	60-69 m.	4,3	4,4	4,1	4,2	4,0	3,9	4,2	4,1	3,3	3,3	3,6	3,7	3,8
Kur gyvenate?	Daugiau nei 69 m.	4,4	4,4	4,2	4,6	4,4	4,2	4,1	4,2	4,2	3,1	3,9	4,4	3,8
	Didmiestyje (Vilnius, Kaunas, Klaipėda, Šiauliai, Panevėžys)	4,5	4,5	4,0	4,3	4,2	4,0	4,4	4,2	3,6	3,4	3,5	3,5	4,0
	Kitame mieste (rajono centre)	4,4	4,6	4,3	4,3	4,3	3,9	4,4	4,0	3,7	3,9	3,8	3,5	4,3
	Kitame miestelyje	4,6	4,7	3,5	4,1	4,6	4,2	4,6	4,1	3,6	3,4	3,6	3,9	4,1
	Kaimo vietovėje	3,5	4,2	3,7	3,9	3,9	4,1	4,5	3,9	3,5	2,9	3,1	3,0	3,4
	Kita	4,3	4,3	4,7	3,7	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3	3,7	3,3	3,7
Išsimokslinimas	Aukštasis	4,5	4,5	4,0	4,3	4,2	4,0	4,4	4,2	3,7	3,4	3,5	3,5	4,0
	Kita	4,1	4,4	4,0	4,2	4,3	4,0	4,6	4,0	3,5	3,3	3,5	3,6	4,0
Savanorystės patirtis	Šiuo metu profesionaliai savanoriauju pagal specialybę	4,7	4,7	4,4	4,6	4,7	4,7	4,7	4,6	4,0	4,2	4,3	4,0	4,4
	Šiuo metu savanoriauju ne pagal savo specialybę	4,7	4,8	4,1	4,4	4,3	4,3	4,6	4,3	3,7	3,2	3,8	3,4	4,2
	Esu profesionaliai savanoriavęs anksčiau	4,4	4,6	4,0	4,4	4,4	4,2	4,6	4,4	3,8	3,7	3,8	3,4	4,4
	Esu neprofesionaliai savanoriavęs anksčiau	4,5	4,7	4,2	4,4	4,4	4,2	4,5	4,4	3,8	3,5	3,8	3,5	4,1
	Neturiu jokios savanorystės patirties	4,4	4,4	4,0	4,1	3,9	3,7	4,2	4,0	3,5	3,2	3,1	3,5	3,9

Lentelė 17. Pažymėkite, sutinkate ar nesutinkate su šiais teiginiais apie save.

Pažymėkite skalėje nuo 1 iki 5, kur 1 – visiškai nesutinkate, o 5 – visiškai sutinkate.

TYRIMAS DĖL 29 IR VYRESNIŲ ASMENŲ, TURINČIŲ ĮVAIRIOS MOKSLINĖS IR DARBINĖS PATIRTIES, SAVANORIAVIMO GALIMYBIŲ

• • •

	Mean
Manau, kad turiu žinių ir gebėjimų, kuriais galėčiau dalintis savanoriaudamas	3,7
Žinau, kur galėčiau savanoriauti	3,3
Mėgstu dalintis savo žiniomis, padėti kitiems	3,9
Norėčiau išplėsti savo pažinčių, draugų ratą	3,2
Norėčiau daugiau veiklos įvairovės	3,2
Turiu pakankamai laisvo laiko	2,0

Lentelė 18. Pažymėkite, sutinkate ar nesutinkate su šiais teiginiais apie save. Atsakymų sklaida demografinėse grupėse.

Pažymėkite skalėje nuo 1 iki 5, kur 1 – visiškai nesutinkate, o 5 – visiškai sutinkate.

		Manau, kad turiu žinių ir gebėjimų, kuriais galėčiau dalintis savanoriaudamas	Žinau, kur galėčiau savanoriauti	Mėgstu dalintis savo žiniomis, padėti kitiems	Norėčiau išplėsti savo pažinčių, draugų ratą	Norėčiau daugiau veiklos įvairovės	Turiu pakankamai laisvo laiko
Lytis	Moteris	3,8	3,4	4,0	3,3	3,2	1,9
	Vyras	3,5	2,9	3,6	2,9	3,1	2,1
Pagrindinis užsiėmimas	Dirba	3,7	3,4	3,9	3,2	3,2	1,9
	Nedirba	4,0	3,0	4,5	3,4	3,6	2,7
	Studijuoja	4,4	4,3	4,4	3,7	3,3	1,9
	Nėštumo/gimdymo/motinystės atostogos	3,3	3,1	3,3	2,9	3,0	1,6
	Senatvės pensija	3,5	2,9	3,8	3,7	3,6	2,6
Kiek Jums metų?	Neįgalumo pensija	4,3	3,7	3,7	3,7	3,7	2,7
	18-28 m.						
	29-39 m.	3,9	3,5	4,1	3,3	3,3	1,8
	40-49 m.	3,8	3,2	3,9	3,3	3,3	1,9
	50-59 m.	3,6	3,4	3,8	2,9	2,9	2,0
	60-69 m.	3,4	3,5	3,6	3,0	3,2	2,5
	Daugiau nei 69 m.	3,3	3,1	3,7	3,3	3,3	2,8
Kur gyvenate?	Didmiestyje (Vilnius, Kaunas, Klaipėda, Šiauliai, Panevėžys)	3,7	3,3	3,9	3,2	3,2	1,9
	Kitame mieste (rajono centre)	3,8	3,5	4,0	3,6	3,5	2,4
	Kitame miestelyje	3,7	3,1	4,1	3,8	3,7	2,6
	Kaimo vietovėje	3,4	3,2	3,7	3,2	2,8	2,2
	Kita	4,7	4,0	4,7	4,3	4,3	2,7
Išsimokslinimas	Aukštasis	3,8	3,4	3,9	3,2	3,2	1,9
	Kita	3,5	2,9	3,9	3,4	3,3	2,3
Savanorystės patirtis	Šiuo metu profesionaliai savanoriauju pagal specialybę	4,9	4,8	4,8	3,5	3,3	2,5
	Šiuo metu savanoriauju ne pagal savo specialybę	4,2	4,1	4,4	3,5	3,4	2,1
	Esu profesionaliai savanoriavęs anksčiau	4,4	4,1	4,4	3,7	3,5	2,1
	Esu neprofesionaliai savanoriavęs anksčiau	4,2	3,9	4,2	3,6	3,5	2,0
	Neturiu jokios savanorystės patirties	3,0	2,5	3,4	2,8	2,8	1,9

TYRIMAS DĖL 29 IR VYRESNIŲ ASMENŲ, TURINČIŲ ĮVAIRIOS MOKSLINĖS IR DARBINĖS PATIRTIES, SAVANORIAVIMO
GALIMYBIŲ

• • •